

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. P. K.**, bývajúceho B., zastúpeného L., so sídlom v B., proti žalovaným **1/ I. K. ml.**, bývajúcemu v B., **2/ I. K.**, bývajúcemu v B. **3/ I. K.** bývajúcej v B., zastúpeným JUDr. J. R., advokátom v B., **4/ I. O.** bývajúcemu v K., **5/ Ing. O. B.**, bývajúcej v B., zastúpeným JUDr. R.R., advokátom V.V.B. , **6/ A. K.** bývajúcemu v B., zastúpenému Mgr. R. A., advokátom v B. **o neúčinnosť právnych úkonov**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7 C 41/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej. Bystrici z 30. apríla 2009 sp. zn. 17 Co 62/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ až 6/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 24. novembra 2008 č. k. 7 C 41/2008 – 142 zamietol žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že:

kúpna zmluva z 8 .7. 2005, ktorou žalovaný 1/ nadobudol od odporcu 4/ do výlučného vlastníctva nedokončenú stavbu rodinného domu na KN par. č. X.X. zast. plocha vo výmere 395 m², KN par. č. X.X. záhrada vo výmere 770 m² a KN par. č.... záhrada vo výmere 835 m², vedených na LV č X, k.ú. B. je voči žalobcovi právne neúčinná kúpna zmluva zo 14. 4. 2005, ktorou žalovaný 1/ nadobudol od žalovanej 5 , spoluvlastnícky podiel ½ nehnuteľnosti a to pozemku KN-E par. č. X trvalé trávnaté porasty vo výmere 8075 m² a KN-E par. č. X. trvalé trávnaté porasty vo výmere 1422 m², vedených na LV č. X. je voči navrhovateľovi právne neúčinná

kúpna zmluva zo dňa 20. 1. 2006, ktorou žalovaný 1/ nadobudol od žalovaného 6/ spoluvlastnícky podiel $\frac{1}{2}$ nehnuteľnosti a to pozemku KN-E par. č. X trvalé trávnaté porasty vo výmere 7602 m², ktorý je zapísaný na LV č. X., k.ú. D., je voči žalobcovi právne neúčinná a vo zvyšku žalobu (ktorou sa žalobca domáhal určenia, že právne úkony, ktorými žalovaný 1/ nadobudol od žalovaných 2/, 3/ finančné prostriedky v najmenej sume 4 445 400 Sk (147 560 €) sú voči žalobcovi právne neúčinné) vylúčil na samostatné konanie. Vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia.

Uviedol, že uvedené právne úkony (kúpne zmluvy) nie sú právnymi úkonmi dlžníkov žalobcu. V konaní bolo preukázané, že dlžníkmi žalobcu sú žalovaní 2/, 3/. Pasívne legitimovaným v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu je v zmysle § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len O. z.) ten, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech a žalovaní 4/, 5/, a 6/ predmetné kúpne zmluvy, ktorých určenia neúčinnosti sa žalobca domáhal, neuzavreli.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 30. apríla 2009 sp. zn. 17 Co 62/2009 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V plnom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že procesný postup prvostupňového súdu v konaní nevykazuje také vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 212 ods. 3 O.s.p.. Vo veci samej rozhodol správne, keď žalobu o neúčinnosť právnych úkonov podľa § 42a ods. 1 O.z. zamietol, pretože neboli naplnené podmienky, za ktorých sa môže veriteľ domáhať určenia, že dlžníkove právne úkony podľa § 42a ods. 2, 5 O.z. sú voči nemu právne neúčinné. Odporovateľnosť v zmysle § 42a O.z. prichádza do úvahy len proti úkonom dlžníka veriteľa a v preskúmvanej veci dlžníkom veriteľa boli žalovaní 2/, a 3/ , ktorí neboli účastníkmi predmetných kúpnych zmlúv.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu (ako aj okresného súdu) podal dovolanie žalobca. Namietal že prvostupňový súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že nepripustil zmenu žalobného petitu a nerozhodol o opakovanej zmene žalobného petitu navrhnutej na záver pojednávania dňa 24. 11. 2008 , preto nebol vyčerpaný celý predmet konania. Odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že odôvodnenie jeho rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci, je nepreskúmateľné.

Žalovaný 6/ vo vyjadrení k dovolaniu trval na tom, že nie je pasívne legitimovaný a ani predmetné súdne konanie nemá také vady, ktoré by spôsobili nesprávne rozhodnutie vo veci a bolo by pre ne potrebné napadnutý rozsudok zrušiť.

Žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/, 5/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.. V zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku , v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 .

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 . Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou v zmysle § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu) ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný. A ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. neprípustné. Existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. žalobca netvrdil a nezistil ich ani dovolací súd.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zaoberal jeho námietkou, že v prejednávanvej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred ním (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

Za odňatie možnosti konať pred súdom považoval žalobca nesprávny procesný postup súdu prvého stupňa spočívajúci v tom, že nepripustil zmenu žalobného petitu a nerozhodol o opakovanom návrhu na zmenu žalobného petitu , ako aj to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je preskúmateľné.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa zmenou žalobného petitu domáhal, aby súd rozhodol (v prípade právneho posúdenia veci) tak, že určí, že ním označené právne úkony sú neúčinné, alebo, že rozhodne tak, že tieto právne úkony sú neplatné. Súd prvého stupňa zmenu žalobného petitu nepripustil z dôvodu , že nezodpovedá eventuálnemu petitu. Eventuálnym petitom môže totiž žalobca žiadať , aby bol žalovaný zaviazaný na určité plnenie a pre prípad , že nastane určitá situácia, aby poskytol iné plnenie. Eventuálny petit je teda taký, keď žalobca požaduje uloženie určitej povinnosti resp. prisúdenie určitého plnenia (primárny petit) s tým, že pre prípad , ak tento prvý (primárny petit) bude zamietnutý, (napr. pre nemožnosť plnenia) súčasne požaduje , aby bolo rozhodnuté o druhom (eventuálnom) petite. Príkladom eventuálneho petitu je , ak sa žalobca domáha aby bolo žalovanému uložené vydanie určitej veci a pre prípad jej neexistencie u žalovaného, aby zaplatil jej peňažný ekvivalent. Vzťah medzi primárnym a eventuálnym petitom spočíva v tom, že súd nemôže vyhovieť obom žalobným petitom a nemá ani možnosť voľby medzi nimi, pretože o eventuálnom petite rozhoduje až vtedy, ak primárny petit neprichádza do úvahy. Občiansky súdny poriadok, ktorý vyžaduje , aby žalobcov návrh bol vyjadrený úplne, presne a určito, zohľadňuje súčasne , že pri podaní žaloby t. j. na začiatku procesu poznávania a posudzovania skutkových a právnych okolností rozhodujúcich pre tú – ktorú vec nemusí byť ešte známy ich celkový rozsah a dopad na prejednávajúcu vec , práve preto pripúšťa procesnú možnosť, aby žalobca za súhlasom súdu zmenil žalobu(§ 95 ods. 1 O. s. p.) Kedykoľvek v priebehu konania musí byť totiž jasné, o čom sa koná. To, čo je predmetom konania však v žiadnom prípade nemôžu určiť až výsledky dokazovania. V rozpore s požiadavkou presnosti a určitosti žalobného petitu nie ani eventuálny petit, za ktorý nemožno považovať zmenený petit navrhnutý žalobcom.

Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie § 95 ods. O. s. p. dáva možnosť žalobcovi zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu pričom úvaha súdu o pripustení, či nepripustení zmeny žaloby je výsledkom jeho vnútorného presvedčenia a jeho myšlienkového postupu ,preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. , nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu, (vid' rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 94/2007).

K námietke žalobcu, , že súd prvého stupňa nerozhodol o opakovanej zmene žalobného petitu treba uviesť, že ak už raz súd zmenu žaloby nepripustil, žalobca môže tú

istú zmenu žaloby uplatniť opätovne len vtedy, ak sa zmenili okolnosti, za ktorých súd o zmene žaloby pôvodne rozhodol a keďže súd v danej veci o rovnakom návrhu na zmenu žalobného petitu žalobcu rozhodol (nepripustil ju) na tom istom pojednávaní (bez zmeny skutkovej a právnej situácie) tým, že nerozhodol opätovne neodňať žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Žalobca v odvolaní namieta, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom aj tým, že mu súd odňať právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a pokiaľ tvrdí nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vyporiadania sa s jeho námietkami, dovolací súd uvádza, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, ÚS 352/06, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08, II. ÚS 220/08). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, ktorá norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Vychádzajúc z uvedeného a poukazujúc na konkrétnu obsahovú, vecnú a právnu stránku dotknutých súdnych rozhodnutí, dovolací súd dospel k záveru, že právo žalobcu na riadne odôvodnenie porušené nebolo.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje zhrnutie odvolacích námietok žalobcu a odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie i patričným spôsobom odôvodnil, na jeho odôvodnenie poukazuje a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje.

Podrobnosť skutkových zistení a právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa je pritom zjavná. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým tak tvorí jeden celok. Podľa názoru dovolacieho súdu takéto odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (aj v nadväznosti na ním potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa) v potrebnej miere vysvetľuje, čo považoval odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného žalobcom proti žalovaným. Pritom rozsudok súdu prvého stupňa bol vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnený (aj čo do právneho posúdenia veci). Uviedol, ktoré skutkové zistenia považoval za relevantné a ako ich mal preukázané (z akých dôkazov vychádzal), aké právne normy aplikoval a z akých dôvodov neprihliadol na skutkové a právne) argumenty žalobcu pri svojom závere o opodstatnenosti jeho nároku.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., teda nie vady konania v zmysle § 237 O.s.p. (R 111/1998). Takáto procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že v danej veci dovolanie žalobcu nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, keďže nie je podané proti žiadnemu z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., v dovolacom konaní nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. a nepreukázala sa žalobcom tvrdená existencia procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý vo veci úspech nemali, nakoľko žalovaným 1/ až 5/ v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli a žalovaný 6/ si trovy neuplatnil (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta